

Hajóroncsok nemzetközi jogi helyzete

Kötelező irodalom:

Csatlós Erzsébet: A Titanic jogi helyzete. Pro Futuro- A jövő nemzedékek lapja, 2012/2. szám. p. 8-18.
(hozzáférhető: http://profuturo.lib.unideb.hu/index.php?oldal=cikkadatok&folyoirat_szam=3&cikk_id=244)

Ajánlott irodalom:

Csatlós Erzsébet: A hajóroncsok nemzetközi jogi helyzete. Miskolci Jogi Szemle, 2013/1. szám, p.
(hozzáférhető: csatlós.e@juris.u-szeged.hu)

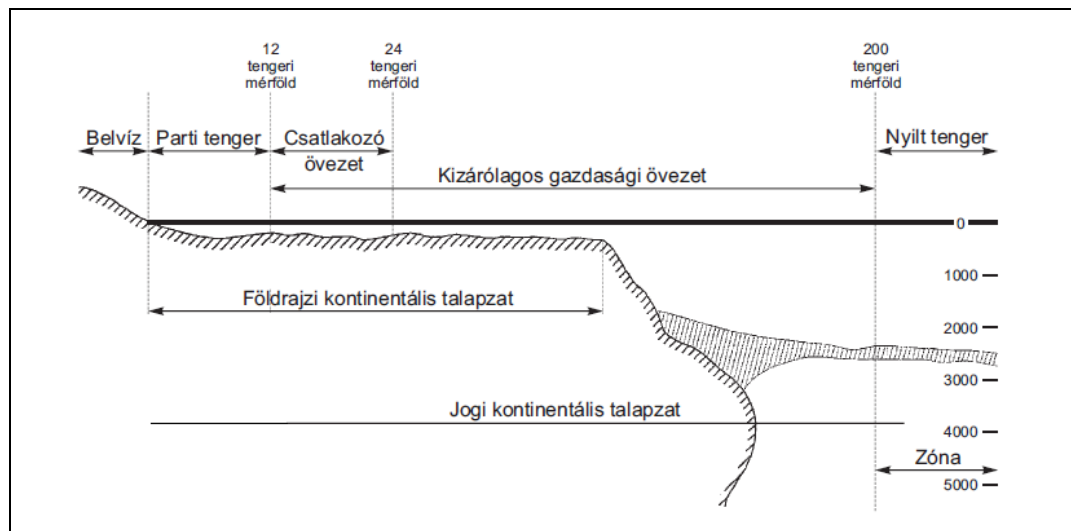
I. EMLÉKEZTETŐ

I/1. Elemezzük az ábrát!

a) Tekintsük át a tengerjog forrásait!

b) Az állami szuverenitás szempontjából milyen jogállású tengeri területeket különböztethetünk meg?

1 tengeri mérföld = ...méter

	Beltenger	Parti tenger	Csatlakozó övezet	Kizárólagos gazdasági ö.	Nyílt tenger
Határai					
Állami szuverenitás mértéke					
Állami szuverenitás korlátja (ahol van)					
kontinentális talapzat					
kiterjedés:					
állami szuverenitás:					

II. A HAJÓRONCSOK JOGI SZABÁLYOZÁSA

II.1. Hajók a nemzetközi jogban: mit jelent a loi du pavillon?

II.2. Hasonlítsuk össze a szokásjogban kialakult joganyag rendelkezéseit a hajóroncsokra vonatkozóan!

	találás joga	mentésre vonatkozó jog	
		a)	b)
szándék (önkéntes/fizetett)			
tulajdonszerzés			
ellentételezés			
jogvita (joghatóság)			

II/2. Vitassuk meg, hogy hogyan válhat egy eredetileg magánjogi kérdés nemzetközi közjogi kérdéssé.

a) Elemezzük az 1982-es tengerjogi egyezmény (UNCLOS) idézett cikkeit;

XI. RÉSZ A TERÜLET (...)

2. SZAKASZ (...)

A TERÜLETET SZABÁLYOZÓ ELVEK (...)

149. cikk Régészeti és történelmi tárgyak

A Területen¹ talált régészeti és történelmi természetű tárgyakat az emberiség, mint egész javára kell megőrizni és azokkal az emberiség, mint egész javára kell rendelkezni, különös tekintettel a származási ország, a kulturális származás szerinti ország, vagy a történelmi és archeológiai származás szerinti ország preferenciális jogaira.

XVI. RÉSZ ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK (...)

303. cikk A tengerben talált régészeti és történelmi jellegű tárgyak

- (1) Az államok kötelesek védeni a tengerben talált régészeti és történelmi jelentőségű tárgyakat és kötelesek e célból együttműködni.
- (2) Az ilyen tárgyak kereskedelme elleni küzdelem céljából a parti állam a 33. cikk² alkalmazásában vélelmezheti, hogy az ilyen tárgyaknak az említett cikkben meghatározott övezetben a tengerfenékről történő engedély nélküli kiemelése területén vagy parti tengerén az említett cikkben szabályozott törvényei és előírásai megsértését jelenti.

¹ UNCLOS 1. cikk (1) 1) „Terület”: a nemzeti joghatóság határain túli tengerfenék, óceánfenék, és az alattuk lévő altalaj;

² UNCLOS 33. cikk A döntések jogereje és kötelező ereje

(1) A Bíróság döntése jogerős és azt a vitában részt vevő valamennyi fél köteles betartani.

(2) A döntésnek kizárólag az adott vitában részes felek között van kötelező ereje.

(3) Amennyiben a döntés jelentése vagy hatálya tekintetében vita keletkezik, a Bíróság bármely fél kérelmére értelmezést ad.

(3) Ez a cikk nem érinti az azonosítható tulajdonosok jogait, a tengeri mentés szabályait, illetve a kereskedelmi tengerészetet más szabályait, vagy a kulturális cserére vonatkozó törvényeket és gyakorlatokat.

(4) Ez a cikk nem érinti a régészeti és történelmi jelentőségű tárgyak védelmére vonatkozó más nemzetközi megállapodásokat és nemzetközi jogi szabályokat.

b) Elemezzük az UNCLOS emberiség közös örökségére vonatkozó cikkeket!

136. cikk Az emberiség közös öröksége

A Terület és annak erőforrásai az emberiség közös örökségét képezik.

137. cikk A Terület és erőforrásainak³ jogállása

(1) Egyetlen állam sem igényelhet vagy gyakorolhat szuverenitást vagy szuverén jogokat a Terület vagy erőforrásai valamely része felett, sem valamely állam, illetve természetes vagy jogi személy nem sajátíthat ki abból valamely részt. Sem szuverenítésre vagy szuverén jogok gyakorlására vonatkozó ilyen igény vagy azok gyakorlása, sem az ilyen kisajátítás nem ismerhető el.

(2) A Terület erőforrásai feletti minden jogot az emberiségre mint egészre ruháznak, amelynek nevében a Hatóság cselekszik. Ezen erőforrások nem idegeníthetők el. Mindemellett a Területről kifejtett ásványi erőforrásokat csak e résszel és a Hatóság előírásaival, rendelkezéseivel és eljárásával összhangban lehet elidegeníteni.

(3) Egyetlen állam, illetve természetes vagy jogi személy sem igényelhet, szerezhet vagy gyakorolhat jogokat a Területről kifejtett ásványokra vonatkozóan, kivéve e résszel összhangban. Ellenkező esetben egyetlen ilyen jog iránti igényt, jogszerzést vagy joggyakorlást sem ismernek el.

c) Hogyan viszonyul az a) –b) pontokban foglalt rendelkezések az UNESCO 2001-es víz alatti kulturális örökség védelmét célzó egyezmény rendelkezéseéhez?

- milyen esetben terjed ki a hajóroncsokra a 2001-es egyezmény hatálya?
- támogatja a 2001-es egyezmény a roncsok kiemelését?
- miként viszonyul a 2001-es egyezmény a roncsok tulajdonjogi helyzetéhez

III. A TITANIC JOGI HELYZETE

1. Milyen tengerjogi zónában található jelenleg a roncs?

2. Mikor süllyedt el?

3. Kinek a tulajdonában állt?

4. Jogi szempontból melyik lehet az erősebb jogforrás:

- az USA belső joga (1986-os Memorial Act);
- 1982-es UNCLOS (166 részes állam, hatálybalépés: 1994)
- 1997-es Titanic Megállapodás (4 részes állam, hatálybalépés: 2004)

---

³ UNCLOS XI. RÉSZ A TERÜLET, 1. SZAKASZ ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK 133. cikk

a) „erőforrások”: minden szilárd, folyékony vagy gáznemű ásványi erőforrás a természetes helyén, a területen, a tengerfenéken vagy az alatt, beleértve a fémtartalmú rögöket;

b) a Területről való kifejtés után az erőforrások „ásványoknak” tekintendők.

- 2001-es víz alatti kulturális örökség védelmét célzó egyezmény (44 részes állam hatálybalépés: 2009)

IV. KITEKINTÉS

Az I-III. fényében vitassuk meg a Costa Concordia esetét! Milyen hasonlóság és különbség fedezhető fel a jogi helyzetben (elhelyezkedés, elsüllyedés/kiemelés, tulajdonjogi kérdések, roncsvédelem stb.)

